

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 17682/2022
22.02.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Гордане Комненић и Драгане Миросављевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Владан Пантовић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво и Града Новог Пазара, кога заступа Градско правобранилаштво Града Новог Пазара, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији туженог Града Новог Пазара, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2004/22 од 09.08.2022. године, у седници одржаној 22.02.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог Града Новог Пазара изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2004/22 од 09.08.2022. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Пазару П 60/2019 од 13.06.2022. године, ставом првим изреке, утврђено је да је део кп. .. зв. ... у површини од 3,87 ари уписана у лист непокретности број .. к.о. Нови Пазар на тужиоца у делу од 387/8720, фактички трајно изузета од стране Града Новог Пазара, за изградњу улице Ставом другим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца па је обавезан тужени Град Нови Пазар да му на име фактичког изузећа дела кп. .. у површини од 3,87 ари исплати износ од 6.142.445,00 динара, са законском затезном каматом почев од 13.06.2022. године, као дана пресуђења па до исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена Република Србија да му на име фактичког изузећа дела кп. .. у површини од 3,87 ари солидарно са туженим Градом Новим Пазаром исплати износ од 6.142.445,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана пресуђења па до исплате. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени Град Нови Пазар да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 607.845,00 динара.

Апелациони суд у Крагујевцу је пресудом Гж 2004/22 од 09.08.2022. године, одбио као неосновану жалбу туженог Града Новог Пазара и потврдио пресуду Вишег суда у Новом Пазару П 60/2019 од 13.06.2022. године у ставу првом, другом и четвртим изреке.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени Град Нови Пазар је изјавио благовремену ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду, применом одредбе члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 18/20) и утврдио да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности. Битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачке 2, 9. и 12. Закона о парничном поступку, на које ревидент у ревизији указује, нису разлог због ког ревизија може да се изјави на основу одредбе члана 407. став 1. тачка 2. истог закона.

Према утврђеном чињеничном стању, предметна парцела кп. .. зв. ... к.о. Нови Пазар, уписана је као земљиште под зградом – објектом, који је изграђен без дозволе укупне површине 87,20 ари, по врсти градско грађевинско земљиште, према начину коришћења улица ..., као јавна својина Града Новог Пазара са уделом од 3125/8720, државна својина Републике Србије са уделом од 5595/8720 и са правом коришћења, поред осталих и тужиоца АА са уделом од 387/8720. Вештачењем је утврђено да у састав улице ... означене као кп. .. поред осталих учествује и део старе кп. бр. .. (из катастра земљишта уписане у поседовном листу број .. к.о. Нови Пазар као својина РС, корисника АА са уделом од $\frac{3}{4}$ и ББ са уделом од $\frac{1}{4}$) и да део ове старе парцеле учествује са површином од 516м² у саставу улице односно нове кп. бр. .., на основу чега је тужилац уписан са уделом од 387/8720, тако да је површина предметне парцеле тужиоца 387м² под улицом која је на терену асфалтирана. Основ уписа тужиоца на старој кп. .. је уговор о поклону Ов бр. 432/03 од 13.06.2003. године сходно којем је исти уписан уместо ВВ. Основна кп. .. настала је премером из 1952. године и тада је била уписана као својина ГГ. Деобом кп. бр. ..1958. године, настала је кп. бр. .. која је на основу уговора о купопродаји уписана на власника ДД. На основу одлуке ДУП-а број 44/11 од 31.12.1981. године, парцела је прешла у друштвену својину. Корисник кп. .. је на основу уговора о поклону Ов бр. II-35/99 и његовог анекса Ов бр. II-13/2000 од 20.03.2000. године, био ВВ са уделом од $\frac{3}{4}$. До израде катастра непокретности крајем 2011. године, на старој кп. бр. .. били су уписани као сувласници АА са уделом од $\frac{3}{4}$ и ББ са уделом од $\frac{1}{4}$, а Град Нови Пазар је на новој кп. бр. .. уписан као сувласник на основу учешћа старих кп. бр. ..., .. и .., док је Република Србија, као сувласник на кп. бр. .. уписана на основу учешћа старе кп. бр. .. (Река Рашка) која је у катастру земљишта уписана на ЈВП „Србија воде“. У јавним књигама не постоји доказ на основу ког је предметно земљиште добило статус улице а из налаза и мишљења вештака геодетске струке утврђено је да је спорни део за који тужилац тражи накнаду за одузето земљиште, без правног основа, саставни део улице ... у Новом Пазару. Процењена тржишна вредност дела кп. .. уписана у лн. бр. .. к.о. Нови Пазар, улица ..., у површини 387м² износи 135 евра односно 15.872,00 динара по м², што укупно износи 6.142.445,00 динара, имајући у виду да улица ... представља значајну градску саобраћајницу и да се налази у зони мешовитог становања средњих густина, у трећој зони града према степену комуналне опремљености, тако што је инфраструктурно опремљена, асфалтирана, а у окружењу се налазе објекти индивидуалне стамбене градње.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су обавезали Град Нови Пазар да тужиоцу на име фактичког изузећа дела кп. бр. .. у површини од 3,87 ари исплати износ од 6.142.445,00 динара, са припадајућом каматом, применом одредбе члана 2. Закона о јавној својини („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 153/2020) у вези одредбе члана 10. став 2. истог закона, члана 58. Устава Републике Србије и члана 1. Протокола 1 уз Европску конвенцију за заштиту људских

права и основних слобода налазећи да се у конкретном случају ради о фактичкој експропријацији јер предметна непокретност представља део улице ... у Новом Пазару која је изграђена односно асфалтирана од стране туженог Града Новог Пазара на који начин је промењен карактер земљишта и формирана улица, те тај део више није добро тужиоца јер се ради о градској улици коју, као такву, користе грађани као пут при чему поступак експропријације није вођен нити је тужиоцу, као власнику односно кориснику одузетог земљишта, исплаћена било каква накнада по том основу.

По оцени Врховног касационог суда, нижестепени судови су правилно применили материјално право.

Право на имовину је једно од основних људских права заштићених уставно-правним нормама и нормама међународних конвенција чији је Република Србија потписник. Устав Републике Србије у одредби члана 58. јемчи мирно уживање својине других имовинских права стечених на основу закона тако што прописује да право својине може бити одузето или ограничено само у јавном интересу утврђеном на основу закона, уз накнаду која не може бити нижа од тржишне. Законом се може ограничити начин коришћења имовине, а одузимање или ограничење имовине ради наплате пореза и других тражбина или казни дозвољено је само у складу са законом. Протоколом 1 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, у члану 1. се гарантује заштита имовине тако што је прописано да свако физичко и правно лице има право на неометано уживање своје имовине и да нико не може бити лишен своје имовине, осим у јавном интересу и под условима предвиђеним законом и општим начелима међународног права.

Уставне одредбе и Конвенција указују на обавезу исплате разумне накнаде за одузету имовину, по тржишним ценама, у време пресуђења, која је одлукама нижестепених судова и утврђена.

Одредбом члана 9. став 1. Закона о грађевинском земљишту („Службени гласник РС“, бр. 44/95... 46/98), прописано је да се грађевинско земљиште приводи намени изградњом објеката односно извођењем других радова у складу са прописима о планирању и уређењу простора.

Закон о јавној својини („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 105/14), у одредби члана 10. став 2. прописује да се добрима у општој употреби у јавној својини сматрају оне ствари које су због своје природе намењене коришћењу свих и које су, као такве, одређене законом (јавни путеви, јавне пруге, мост и тунел на јавном путу, пружи или улици, улице, тргови, јавни паркови, гранични прелази итд). У смислу члана 7. истог закона добра у општој употреби су у својини Републике Србије, изузев путева другог реда који су у својини аутономне покрајине на чијој се територији налазе као и изузев некатегорисаних путева, општинских путева и улица (које нису део ауто пута или државног пута првог и другог реда) и тргова, јавних површина које су у својини јединица локалне самоуправе на чијој се територији налазе.

У конкретном случају, предметно земљиште ушло је у састав ... улице у Новом Пазару која је изграђена односно асфалтирана од стране Града Новог Пазара па јој је тако промењена намена јер је то земљиште постало добро у општој употреби које може да користи неограничени број људи, а којим управља и које одржава јединица локалне самоуправе преко својих органа и јавних предузећа чији је оснивач. Тако је извршена тзв. фактичка експропријација која настаје када се на земљишту граде путеви, инфраструктурни и други објекти у јавном интересу иако не постоје решења о експропријацији земљишта односно његовом изузимању из поседа. Тужени је обвезник исплате тужиоцу предметне накнаде пошто се парцела на којој тужилац има право сукоришћења у делу од 387/8720 користи као улица, добро у општој употреби – јавној

својини, а висина накнаде која тужиоцу припада, у смислу одредбе члана 1. Протокола 1 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода и одредбе члана 58. Устава Републике Србије, правилно је одређена према тржишној вредности земљишта које је ушло у састав формиране улице.

Наводима ревизије ревидента о томе да Закон о грађевинском земљишту („Службени гласник СРС“, број 20/79 који је ступио на снагу 27. маја 1979. године), није дозвољавао промет права коришћења земљишта у државаној својини и да је, на основу одредбе члана 27. став 1. тог закона, било прописано право ранијег сопственика да користи неизграђено грађевинско земљиште које право је, по члану 30. став 1. могао пренети само на брачног друга, потомке, усвојенике, родитеље и усвојиоце и да, с тим у вези, није утврђено да ли је уговор о поклону из 2003. године, на основу кога је на тужиоца пренето право коришћења предметног земљишта, евентуално ништав правни посао, не доводи се у сумњу правилност побијане одлуке. Пошто је тужиочево право коришћења предметне парцеле са уделом од 387/8720, уписано у јавну књигу, следи да је он активно легитимисан у овој парници па се наводима ревизије ревидента о погрешној примени материјалног права уствари оспорава правилност утврђеног чињеничног стања. Међутим, одредбом члана 407. став 2. Закона о парничном поступку прописано је да ревизија не може да се изјави због погрешно или непотпуно утврђеног чињеничног стања, осим у случају из члана 403. став 2. тог закона, што овде није случај.

Правилна је и одлука о трошковима парничног поступка јер је донета правилном применом одредбе члана 153. став 1. и члана 154. Закона о парничном поступку.

Из изложених разлога, Врховни касациони суд је одлуку као у изреци донео применом одредбе члана 414. став 1. Закона парничном поступку.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић